

Kikhoste

Bakgrunn:

Kikhoste er en smittsom infeksjonssykdom som var meget vanlig hos småbarn før vaksine ble innført. Sykdommen kan være farlig for spedbarn, særlig under 6 måneders alder. Vaksinen inngår i det vanlige vaksinasjonsprogrammet og har medført en betydelig reduksjon i antall syke. De siste årene har vi sett en del nye tilfeller blant større barn og voksne, som så har smittet spedbarn som ennå ikke har fått vaksinene. Det ser ut til at vaksinen ikke virker lenge nok og man innførte derfor i 2006 en ny oppfriskningsvaksine til alle 2. klassinger for å forhindre at disse større barna blir syke og smitter spedbarn.

Årsaker:

Kikhoste forårsakes av bakterien *Bordetella pertussis*. Denne bakterien er spesiell ved at den forårsaker en langvarig irritasjon i luftveiene som fortsetter å gi kraftig hoste lenge etter at bakterien er borte.

Symptomer (sykdomstegn):

Feber og lett hoste samt noe rennende nese er de vanligste symptomene til å begynne med og dette kan være vanskelig å skille fra det man ser ved en vanlig forkjølelse. Etter noen dager blir hosten imidlertid mer og mer karakteristisk og man kan få mistanke om kikhoste. Hosten kommer i anfall, med kraftige ”hostekuler”. Utenom hosteanfallene har barnet ikke symptomer med hvesing og surkling, slik man ofte ser ved andre luftveisinfeksjoner. Kiking (høy, pipende lyd ved innpust mellom ”hostekulene”) er helt typisk, men trenger ikke være tilstede, særlig ikke hos de minste.

Spedbarn under 3 mnd kan få alvorlige symptomer med pusteproblemer, pustestans og oksygenmangel. Det er viktig med en rask diagnose slik at disse barna får behandling.

Dersom man ikke kommer raskt til med antibiotika, kan bakterien forårsake en irritasjon i slimhinnene som medfører at hosten kan vare i opptil 10 uker, lenge etter at bakterien er blitt borte.

Hos større barn og voksne merkes sykdommen som en langvarig, irriterende hoste uten mer alvorlige symptomer.

Behandling:

Fordi dette er en infeksjon med bakterier, består behandlingen i å gi antibiotika. Vi har antibiotika som dreper bakterien effektivt, men det er viktig å komme til så raskt som mulig, slik at man unngår det langtrukne sykdomsbildet.

Det tilrådes at små spedbarn innlegges i sykehus i noen dager inntil man ser at situasjonen med hosteanfallene stabiliserer seg.

Personer som har fått påvist kikhoste bør, inntil de har stått på antibiotika i 5 døgn, unngå nærkontakt med spedbarn som ikke er vaksinert. Dersom uvaksinerte spedbarn har hatt nærkontakt med person med kikhoste, bør lege kontaktes for å avklare om spedbarnet skal ha forebyggende antibiotikabehandling (for å unngå å utvikle sykdom).

Forløp:

Dødsfall hos små spedbarn (under 3 mnd) sees, men er heldigvis svært sjelden. Økt oppmerksomhet omkring sykdommen de siste årene bør gjøre at man tenker raskere på diagnosen og at barnet raskt får behandling.

Når må lege oppsøkes raskt?

Hvis små barn får kraftig hoste, som gjør at de ”mister pusten”, får endring av hudfarge under anfall eller får spiseproblemer, bør lege alltid oppsøkes raskt.